

DEBATT

Redaktör Carina Stensson Bitr redaktör Björn Jorner

Debattredaktionen debatt@svd.se Telefon 08-13 51 49

Webb: SvD.se/debatt Twitter: twitter.com/SvDDebatt Facebook: SvD Debatt

Debatt | Kriminalitet

Rättsstatens framtid avgörs i Malmö

Malmö har tyvärr kommit att bli en stad som familjer väljer att flytta ifrån. Nu behövs lagändringar som låter polisen trycka tillbaka den utbredda och växande gängkriminaliteten, skriver företrädare för Malmöalliansen.

SvD.se/debatt

Foto: Johan Nilsson/TT

Replik | Trafikregler

Straffa inte oskyldiga för andras brott

Det är högst omoraliskt att en hederlig och laglydig bilägare ska behöva riskera att straffas om denne lånar ut bilen till någon som begår trafikförseelser. Det skriver Joar Lindén och Henrik Österström, Liberala studenter, i en replik.

SvD.se/debatt

Foto: Privat

Nya brott skulle hota viktig rapportering

Vi ser med oro på hur myndigheternas respekt för meddelarfriheten minskar. Ett förslag om att införa nya grundlagsbrott riskerar att starkt begränsa möjligheterna för granskande journalistik när det gäller internationella insatser.

Tillsammans med andra länder ska Sverige med svenska soldater och annan personal delta i fredsskapande och fredsbevarande insatser. Det är en central del i den svenska utrikespolitiken sedan lång tid.

Även om avsikterna med internationella insatser i konflikthärjade områden är de bästa förekommer övergrepp, missgrepp och misstag. Vi har sett det i Kongo 2003 där svenska FN-soldater blev vittne till hur franska soldater torterade en ung kongoles. Vi har sett det 2013 i Centralafrikanska republiken där soldater i den fredsbevarande FN-styrkan utsatte barn för sexuella övergrepp.

Ibland uppdragas det i efterhand hur själva grunden, motiven, för en insats är svag eller i värsta fall fabricerad. I andra fall avslöjas hur ansvaret för lokala tolkar brister eller att svenska soldaters utrustning är undermålig.

I de flesta fall är det enskilda som fått kännedom om förhållandena och som slår larm via medierna. De blir meddelare och deras uppgifter är till gagn för de drabbade och förhoppningsvis kan bidra till att övergreppen blir färre. Priset för uppgiftslämnaren kan bli högt. Ett exempel är Anders Kompass som stängdes av från sin FN-tjänst efter att ha avslöjat övergreppen i Centralafrikanska republiken.

Sverige har en lång tradition av att värna uppgiftslämnarna. Skyddet anses väsentligt för att uppgifter som behöver se dagens ljus också blir offentliga. Meddelarna har med vissa begränsningar rätt att vara anonyma och om deras identitet blir känd ska de inte riskera att bli utsatta för repressalier. Vi känner bestämmelserna som den för Sverige unika och grundlagsfästa meddelarfriheten.

Det har varit en central del i den svenska yttrandefrihetsregleringen sedan lång tid.

Vi ser därför med stigande oro på hur myndigheternas respekt för meddelarfriheten minskar men också hur meddelarfriheten riskerar att begränsas. Nu senast genom ett förslag från regeringens utredare om att begränsa meddelarskyddet för hemliga uppgifter som rör en internationell insats (SOU 2017:70). Ett offentliggörande av uppgifter som "kan medföra allvarligt men för Sveriges förhållande till annan stat eller mellanfolklig organisation" är straffbar. Den som "obehörigen anskaffar, befordrar, lämnar eller röjer" sådana uppgifter döms för obehörig befattning med hemlig uppgift.

Förslagen drabbar inte bara uppgiftslämnare. Som det är utformat kan även enskilda reportrar, researcher, fotografer eller andra som medverkat eller varit pådrivande i en publicering ställas till ansvar. Anskaffarfriheten begränsas.

Utöver att begränsa meddelarfriheten och anskaffarfriheten vill utredaren införa två nya yttrandefrihetsbrott. Dels utlandsspionage och dels obehörig befattning med hemlig uppgift. I bägge fallen tar förslagen sikte på publiceringar som innebär ett röjande av uppgifter om "förhållanden vars uppenbarande för främmande makt eller sammanlutning" kan innebära ett allvarligt men för förhållandet till annan stat eller mellanfolklig organisation. I dessa fall faller ansvaret på mediets utgivare.

Förslagen sedda var för sig är långtgående. Men den samlade effekten där bestämmelserna riktas mot uppgiftslämnare, reportrar och utgivare riskerar att starkt begränsa möjligheterna för en granskande journalistik när det gäller internationella insatser.

Utredarens förslag tillgodoser regeringens önskemål och intentioner. Av regeringens direktiv framgår att inte ens de svenska

Sofia Wadensjö Karén.

Foto: Tidningen Vi

Thomas Mattsson.

Foto: Jessica Gow/TT

Hanna Stjärne.

Foto: Izabelle Nordfjell/TT

yttrandefrihetsgrundlagarna och offentlighetsprincipen ska få utgöra ett hinder för Sveriges deltagande i internationella insatser.

För fem år sedan fick regeringen en utredning i samma fråga. Den ledde då inte till lagstiftning. Enligt vår uppfattning framkommer inte heller efter den nya och mycket omfattande utredningen tillräckliga skäl som motiverar ändringar i yttrandefrihetsgrundlagarna. Bland annat saknas verkliga fall av publiceringar som inte kunnat beivras med dagens regler men som skulle fångats in av de nya förslagen. Trots de många och i vissa fall både omfattande och långa insatser där Sverige deltagit – bland annat 15 år i Afghanistan – förmår utredaren bara lämna konstruerade exempel.

En vid yttrandefrihet är en central del i den svenska demokratin och utrikespolitiken sedan en lång tid.

För föreningen Utgivarna:

Sofia Wadensjö Karén
ordförande, publisher Tidningen ViFredric Karén
publisher Svenska DagbladetAnna Gullberg
chefredaktör Gefle DagbladJeanette Gustafsdotter
vd TUThomas Mattsson
chefredaktör ExpressenHanna Stjärne
vd Sveriges TelevisionJan Helin
programdirektör Sveriges TelevisionCilla Benkö
vd Sveriges RadioCecilia Roos
tf vice vd URCasten Almqvist
vd TV4-gruppenViveka Hansson
programdirektör TV4Unn Edberg
vice vd Chef